

Reuniunea învățătorilor

Apare odată în lună.

Proprietar editor: Reuniunea învățătorilor români de la școlile popor. conf. ort. din protopopiatele arădane I—VII.	REDACTOR: IOSIF STANCA	Manuscrisurile și corespondența se vor trimite redact. în Rosa, u. p. Marospetres, ctul Arad, iar abonamentele casarului Lu- liu Groforean în Galsa-Világos.
Comitetul de redacție:	Dim. Boariu, I. Borlea, Traian Mazer, Nic. Cristea, Teodor Cherechean, Petru Collea, Pavel F. Dârlea, Iuliu Groforean, Teodor Marie, Ioan Crișan, Iosif Moldovan, Dim. Olariu, D. Popoviciu, George Pleș, Avram Sădean și Petru Vancu.	
Abonament: pentru Ungaria 5 coroane. — Străinătate 7 coroane.		

Învierea.

Dintre toate praznicele dumnezești cel mai înălțator este praznicul învierii, care este simbolul învingerii dreptății eterne asupra păcatelor mărunte de-o zi, este simbolul învingerii strălucite a vieții asupra morții.

Acest praznic dumnezeesc își mărește splendoarea sa și prin fericita coincidență a renașterii naturii la viață. În aceste zile dumnezeirea își dă mână cu natura în opera sa de regenerare. Și ce înălțator este pentru sufletele noastre cuprinse pe o clipă de cutremur și de îndoială momentul, când după infiorătoarele patimi ale omului — Dumnezeu, dreptatea triumfă asupra minciunii, viața triumfă asupra morții, ear peste plaiurile noastre mult timp cuprinse de ger și viforuiță, care ne-a pătruns până la măruntaie și ne-a sunat deatâtea ori lugubru în urechi, s'a sălășluit ca prin farmec dulcea primăvară cu darurile ei bogate de căldură și lumină, cu un adevărat caleidoscop de forme fragede și colori și cu mii de nuanțări de cântece și triluri. Cu adevărat s'a sălășluit astăzi raiul pe pământ, când alătura de dumnezeire natura încă își împarte din belșug darurile sale bogate peste oameni, daruri

de înălțare sufletească, de muncă nobilă și curată și de frumoase și legitime mângăeri.

*

În aceste zile de praznic mintea noastră inferbântată zboară involuntar la căsuța aceia modestă așezată la poala cutărui munte ce adăpostește o ființă trudită, alături de cei optzeci de copilași. Ce contrast enorm există Doamne, între aceste două ființe! De o parte copiii sglobii, senini ca îngerii în față, neatinși încă de greutatea și nevoile vieții, de altă parte dascălul cu fruntea înourată, cu fața brăzdată și cu părul înalbit înainte de vreme de lupta groaznică a vieții, pe care îl surghiunează toate creaturile pământului. Cu durere de inimă acest apostol neresplătit al pâinii trebuie tot mai mult să se convingă, că între el și turma cuvântătoare se deschide tot mai tare o prăpastie, care nu s'a remarcat până în zilele noastre. Și din pornirea aceasta pătimasă de înstrăinare și răceală a inimilor față de acest apostol, pe care dacă l-am pierdut am pierdut toate în lumea aceasta, zădarnic te trudești să culegi răsplata bine meritată, din care isvorește adevărata mângăere și înălțare sufletească. Pe jertfelnicul acestei bisericuțe cu acest preot umilit mai degrabă să depun astfel de daruri, cari îi fac traiul și zilele și mai amare.

De aceia momentele înălțătoare ale praznicului învierii Domnului și reînvierea grandioasei naturi nu poate să șteargă de pe fruntea ta dascăle român unde de nori grei ce s'au așezat cu atâta prisosință. Poate toată lumea, dela o margine la alta, să resune de chiote de veselie și tu totuși să fii necăjit și întristat. În inima ta s'au strâns toate durerile, ear în ochii tăi să frâng toate lacrimile din lume.

— Tu dascăle român, nu ai nici când praznic, nu ai nici când sărbătoare!

Treisute șeptezăci și două de mii coroane pentru școala poporală românească.

Românul de inimă și omul faptelor, dl *Emanuel Ungureanu*, avocat în Timișoara, a făcut în zilele trecute, la Consistorul român ort. din Arad, o frumoasă fundațiune culturală de *treisute șeptezăci și două de mii coroane*, cu scopul, ca din venitul acestor bani, Consistorul: »Să înființeze și susțină școale populare românești; să provadă gratuit școlarii săraci de ambele sexe cu cărți și cu recvizite; să sprijinească sau să înființeze biblioteci școlare și populare românești; să îngrijească de instruirea în cetire și scriere în limba românească a adulților și analfabeților; să grijască de stărpirea datinelor rele și a defectelor morale și igienice; de instruirea religioasă; să spriginească sau să înființeze și susțină școale speciale agronomice, industriale și comerciale; școale pentru industria și economia de casă, precum și internate, iar pentru instrucțiunea practică, ateliere de lucru«.

»Fondațiunea se va inactivă numai după moartea fundatorului, iar până atunci va crește din venitele ei, precum și din eventualele noauă donațiuni din partea fundatorului«.

Scop măreț! Țintă nobilă! Cuvinte de aur!

Când am cetit mai întâiu aceste șire, emoționat și înduioșat până la lacrimi, am dat laudă și mulțumită lui Dzeu, pentru că în sfârșit: Iată un om mare, Iată un bărbat adânc înțelegător a *adevăratelor* noastre lipse și nevoi! Iată un părinte adevărat și nobil al mult cercatei noastre școale românești!

Fondațiuni cu scop cultural sau mai făcut ele și în trecut. Fondațiunea dlui Ungureanu însă, are o deosebită și mare însămnătate. Și deosebit să va simți aceasta în viitor. Fondațiunile noastre de până aci au vizat mai mult ori mai puțin coperișul, uitându-să cu totul, că un acoperiș frumos are lipsă și de un fundament tare și resistibil, dacă e, ca acel coperiș, așa frumos cum e, să nu fie ex-

pus pericolului de a-să prăbuși. Iar acest fundament numai școala și învățătorul cel mult ignorat și nebăgat în seamă până aci îl pot face. Căci, să o spunem drept, școala și învățătorul, sunt la noi, la români, cei mai nebăgați în seamă. De școală și învățător s'a purtat în trecut și să poartă și astăzi prea puțină grijă. Uitându-se cu totul adevărul, că prin aceasta să face cel mai mare rău neamului în genere, căci toate miseriile și neajunsurile noastre, pe toate terenele, provin în cea mai mare parte, numai și numai din aceasta disconsiderare și neinteresare. Cu o armată ignorantă și nepregătită, înzădar vor plecă generali la luptă, victorie tot nu vor câștiga. Au nu să obsearvă și mai ales nu o simțim și noi aceasta tot mereu? Iată roadele disconsiderării școlii și a învățătorului! La noi, dacă s'a și făcut, ori să face ceva pentru școală și învățător, aceasta totdeauna să face, ori s'a făcut numai și numai siliți de împrejurări externe, străine de noi. Nu așa stă treaba la alte popoare. Acolo totul pentru școală și învățător. De aici și bunăstarea și superioritatea lor. La noi? La noi, mai ales pentru învățători nu s'a făcut și nu să face nici când nimic. *Și eu nu-mi pot închipui școală bună, popor cu viitor, fără învățători destoinici, harnici și bine pregătiți.* Dar de unde toate acestea, când dascălul la noi și astăzi e privit de a treisprezecea spiță. Nu vorbesc de edificii școlare corâspunzătoare și de retribuțiuni demne. Nu vorbesc nici de aceea, că acest în-sămnat factor lipsește din toate corporațiunile noastre. Cuvântul lui *folositor și necesar* nu să aude nicăiri. Intreb numai, când s'a lucrat s'au s'a inițiat la noi ceva în interesul perfecționării mai intensive a statului învățătoresc și prin aceasta indirect în interesul școlii și a neamului? Sau poate s'au trimis la noi vreodată dintre învățători în străinătate pentru studiu mai înalt, cari apoi la rândul lor să lățiască cunoștințele câștigate în masa mare a învățătorimii, cu scopul de a fi utilizate de aceasta, la rândul său, în sânul poporului și astfel al pregăti tot mai mult pentru luptele vieții de tot felul? De debarcat însă, s'a

debarcat nu odată, că dascălii nu muncesc de ajuns. Ei bine, dar dacă pentru perfecționarea mai intențivă a învățătorului nu s'a făcut, ori nu să face nimic, atunci cum să poate pretinde, ca pionerul acesta modest, ținut în robia întunerecului, în robia lipselor și neajunsurilor, disconziderat și nebagat în seamă, între împrejurări atât de grele, să poată da neamului fii vângioși și bine pregătiți pentru toate luptele, ce dat ne este să le purtăm. Căci, cunoștințele câștigate în preparandie, fie acelea cât de temeinice și frumoase, sunt totuși numai începuturi și nici decum nu pot avea pretenția de a da gata pe dascălul abil și destoinic. Iar tratamentul de care să bucură, nici decum nu poate avea darul de al *însuflești* și *încuraja* la lucrul, care este munca cea mai frumoasă, cea mai însemnată, dar totodată și cea mai *grea*, în viața neamului nostru.

Să nu să treacă cu vederea un lucru. Școala și mai ales *învățătorul*, căci doară el e școala, sunt acei factori dela cari atârână și va depinde totdeauna în cea mai mare măsură tăria și viitorul unui neam, așa și al nostru. Între altele, doar și vremurile și împrejurările, ce le trăim, ni demonstrează în deajuns aceasta. Până când însă școala și mai ales învățătorul va trebui să îndure tot felul de mizerii și neajunsuri, să nu ne mirăm, dacă toate eforturile noastre aduc prea puține rezultate sau de loc. Uită, societățile noastre culturale, ziaristica și altele, să plângă tot mereu de lipsa de sprigin. Dar de unde sprigin? Aștepti mai mult sprijin între împrejurările date? Ne plângem de pierderi și nesuccese în politică. Dar de unde toate aceste cu un popor în mare parte incult și analfabet. Vor fi ele și altele cauza nesucceselor, adevărat, dar, trebuie să recunoaștem, cauza principală a răului e tot numai lipsa de de carte la poporul nostru.

Iată de ce fundațiunea nobilului Emanuel Ungureanu, câștigă atât de mult în însemnatate!

O lege ori cât de bună însă, prin o executare incorectă, poate fi cea mai rea. Și dincontră, fie o lege cât de rea, dacă aceia este executată cu bunăvoință și interes de cauză, totuși poate fi bună.

Ne place a crede și sperăm, că în viitor, dat fiind aceasta fundațiune frumoasă, să va căută a-să dă din partea celor chemați la executare mai multă atențiune și *perfecționării progresive a statului învățătoresc*. Căci repet încă odată: *școli bune, fără învățători spriginiți și în continuu alimentați cu cunoștințe noauă, eu nu-mi pot închipui*. Ridicarea unui popor, condiționează ridicarea mai întâiu a corpului învățătoresc, fără de care progres nici închipul nu să poate.

Fie, ca numele: *Emanuel Ungureanu*, părintele adevărat și ocrotitorul nobil al *școlii populare românești* și peste tot al culturii și propășirii neamului nostru, să poată fi pomenit, întreg și sănătos, încă mulți, mulți ani cu multă iubire și venerație și în sufletele noastre, a învățătorilor rom. ort. pionerii culturii acelu popor, pentru care dsa a avut mintea, sufletul și inima să jertfească atât de mult și generos și care a ajuns a înțelege atât de adânc rostul școlii și al învățătorului în viața poporului nostru.

Dimitrie Popoviciu.
învățător rom. ort.

Calvarul...

*S'a dat de mult semnalul răsvătirii,
Înjură gloata, zbeară, face spume...
Triumfă ear păcatele în lume,
S'apropie momentul răstignirii.*

*Pe singurul odor al unei mume
Ca p'un tâlhar de rând îl dau peririi,
El, care-a fost simbol sfânt al iubirii
Și care n'a grăit deșertăciune.*

*Să treacă, Doamne, dela noi păharul,
Că prea ne schingiue și crunt ne bate,
Cel cufundat în orgii și păcate.*

*Ajută-ne ca să urcăm Calvarul
Și îndulcește mereu amarul, —
Fă să răsară sfânta libertate!*

Iosif Stanca.

Cum am cunoscut pe Haret.

— »Vă raportează ministrului. Cât e de aspru ministru ăsta nou, Haret, vă dă afară pe toți dela diplomă!«

Așa am auzit întâiu vorbindu-se de Haret, prin 1901, în ajunul examenului de diplomă, când clasa mea intrase într'un mic conflict cu direcțiunea școlii normale.

Haret, ministrul cel nou, — om aspru. Și din figura directorului, din privirile profesorilor strânsi în conferință, putea vedea oricine că, în adevăr, Haret trebuie să fie om tare aspru.

Nu ne-a raportat directorul, ca să simțim asprimea ministrului. Dar am plecat din școală și m'am făcut învățător, știind că am de a face cu un ministru aspru. Figura directorului, privirile profesorilor, mi-aduceau mereu aminte.

Dar, puțin timp în urmă, m'am văzut în mare încurcătură.

Chiar în vara aceia, de nu mă'nșel, se ținea »congresul corpului didactic primar« în București, la Ateneu. În grădina Ateneului am văzut întâia oară pe Haret. Veneă regulat la ședințe, cu câte o jumătate de oră mai de vreme, și sta de vorbă cu învățătorii, înainte de deschidere.

Un coleg mi-a spus că în grupul din fața Ateneului, este d. Haret. M'am apropiat cu multă curiozitate, dar și cu multă sfială: »e om aspru«. Și de cum l-am zărit, cu mustața lungă și cu figura posomorâtă — cum părea la prima vedere — m'am incredințat că blând n'ar putea fi. Dar văd cu uimire că omul cel aspru dă mâna cu învățătorii, îi întreabă unde au școala, ce greutăți îi întimpină, cum o duc cu administrația; pe unii îi cunoaște pe nume. Și vorbește cu un ton așa de familiar și-atâta blândetă sinceră văd în ochii acelu ministru »aspru«, atâta bunătate de inimă și atâta cald interes — că nu știam ce să mai cred: »ăsta e Haret?...« M'am pomenit tocmai pe

la spatele grupului care creștea mereu; cum eram mic, tinăr și îmbrăcat țărănește, toți care cum veneau, mă dădeau la spate; măcar că Haret întrebă de vorbă mai cu samă pe cei îmbrăcați ca mine. Aș fi vrut să fiu mai aproape: Haret tocmai începuse să tăinească despre băncile populare. Dar n'am mai putut. Am tras numai cu urechea și, odată, am prins aceste vorbe, care mi-au pătruns adânc în suflet: »Prevăd că țara se va umple de bănci populare; pe lângă ele, și cu banul din ele, se vor face syndicate agricole¹⁾ și tot felul de cooperative; satele vor fi prinse într'o rețea cooperativă. Nu vă închipuiți cât de fundamental se va schimba fața satelor și a țării întregi...«

Și a vorbit mai departe, în acel grup — dar eu n'am mai auzit. Mi-era de ajuns că auzisem cuvintele lui profetice.

Acesta era Haret, nu cel pe care-l cunoscusem la ieșirea din școala normală.

Mai târziu am putut înțelege cum el putea fi în același timp și om aspru, și blând, și »rău« și »bun«.

Innaintea de 1907, scrisesem un articol, cum credeam eu că s'ar putea organiza politicește țărâniimea. Trec răscoalele și începe goana după instigatori. Măcar că în Muscel nu fusese mai nici o mișcare, totuși, perfectul județului nostru, fiind un viteaz militar, pune mâna pe articolul meu și face ce face de-mi vine un avertisment.

Fac un memoriu lui Haret — și pedeapsa mi-se ridică imediat.

Peste vre-o doi ani, inspectorul școlar mă oprește dela examinul de înaintare, cu un alt avertisment, pentru că nu m'am ținut strict în cadrele subiectului unei conferințe de psihologie²⁾.

Mă hotărâsc atunci să mă duc personal la ministru: nu mai aveam încredere într'un simplu memoriu.

¹⁾ Așa li se zicea obștilor de arendare pe atunci.

²⁾ Deși mai apoi inspectorul, i-a făcut onoarea s'o laude și să mă îndemne a o tipări.

Mă duc și mă'ntîmpină'n ușa: »Cum te numești?« —
 Ii spun numele. Imediat și-aduce aminte de... antecedentele mele: »A! A! D-ta ești dela Topoloveni Muscel«.

— Da, zic eu, bucurându-mă că mă cunoaște și că deci am trecut. — »De ce nu ești mai prudent, domnule? Te-am mai scăpat acum doi ani de una, — nu te-ai învățat minte? Îmi puneți atîta lume pe cap cu imprudențe d'astea...«

Vazând eu că știe totul, am cercat să-i vorbesc. Dar mi-am pierdut cumpătul; doar am putut zice: »Voiu să lămuresc cum stau lucrurile, domnule ministru«.

Dar mi-a răspuns scurt: »Fă-mi un memoriu amănunțit; și puteai să-l faci și-acasă, să nu mai pierzi vremea pe-aici«.

M'am dus am făcut memoriul, l-am lăsat, am plecat, — cu puțină nădejde.

N'a trecut mult, și mi s'a ridicat și pedeapsa aceasta.

Așa am cunoscut pe Haret; pe veneratul nostru Haret.

»Primăvara«

I. Mihalache.

Temele stilistice din limba română.

«Stilul este omul»

I.

Să intri în școala celui mai bun învățător dela sate cu ocaziunea examenelor finale și vei observa fără multă scrutare, că lucrările cele mai slabe ale elevilor sunt tocmai temele scripturistice din limba maternă.

Fenomenul acesta la aparință să pare un paradox, dar judecata mai profund chestiunea devine foarte explicabilă.

Compunerile stilistice e partea cea mai dificilă și mai delicată a limbei române; aceasta parte este coroana învățămîntului limbistic. Aici să poate observa în mod relativ cantitatea și calitatea cunoștințelor, ce și le au însușit elevii. Dar succesul compunerilor stilistice nu atîrnă numai dela

aceste, ci și dela alte calități de ordin mai înalt. Aici mai mult ca la oricare obiect să recere o minte disciplinată, o fantazie bogată, precum și un gust estetic bine dezvoltat. De aici provine adevărul, ce trebuie să-l constatăm zilnic, că nu numai elevii școalelor primare și a celor secundare, ci chiar și mulți oameni maturi sunt mai slabi tocmai la partea compunerilor stilistice. De aceia sunt așa de rari oamenii, cari scriu într'adevăr frumos, cari te atrag, te captivează și te farmecă cu scrisul lor.

Aceste sunt greutatea cu cari sunt împreunate compunerile stilistice și pe cari numai un procent foarte mic, aproape disparent, din generațiunile ce cercetează școală le poate învinge.

Remâne să cercetăm greșelile ce obvin la predarea acestui ram a limbei române, greșeli, cari privesc mai de aproape pe educator. Prima greșală ce obvine la compunerile stilistice este de natură *psihologică*, care constă în aceia, că temele date sunt sau prea grele, sau banale.

Este îndeobște recunoscut, că aceia ce petrece peste puterile omenesti produce desgust. În astfel de situații elevii își perd în curând curajul, lucră mai mult de silă, fără a duce însă lucrarea la bun sfârșit.

Dacă temele date cuprind lucruri de toate zilele, elevii se plictisesc, tocmai pentru că sunt siliți să se ocupe cu lucruri prea uzitate, cu clișee șterse, pentru cari nu au nici un interes și lucrările săvârșite între astfel de condițiuni vor fi nu se poate fără vlagă, și fără vieată.

A doua greșală ce obvine la temele stilistice e de natură *metodică*.

Greșala de sub acest punct constă în aceia, că temele stilistice nu sunt însoțite de lămuririle educatorului, de unde urmează în mod natural, că lucrările elevilor sunt pline de greșeli, cari constă mai ales în *repetarea cuvintelor, topică și interpuncțiune greșită*.

II.

După ce am arătat erorile mai uzitate ce obvin la temele stilistice, în cele următoare vom arăta, că de ce prin-

cipii trebuie să fim conduși la predarea acestora, pentru ca lucrările elevilor să ajungă la bun rezultat. Acele principii le putem reduce la următoarele:

Temele stilistice să fie cât de interesante și să cuprindă planul lor.

Temele scripturistice vor fi interesante, dacă nu vor cuprinde lucruri *nici prea grele* nici *banale*, dacă vor cuprinde *întâmplări emoționate din mediul în care trăește elevul*, cari fac apel nu numai la *mintea* ci și la *inima* elevului. Lucrurile învățate din cărți, nu vor avea nici când darul să deștepte interesul elevilor, precum nici lucrurile de toate zilele, nu vor putea să-l însufletească, să-l miște, pentru că nu au farmecul noutății. Numai lucrurile, cari vin la intervale mari, cari s'au înrădăcinat adânc în *sufletul* poporului și cari cuprind în sine o doză bună de *poezie rustică* și *sănătoasă*. Astfel de teme vor fi: *Culesul cucuruzului, tăerea porcilor, crăciunul, umblarea cu steaua, umblarea cu iordanul, nunta, paștile, cum își fac pasărilor cuibul?, eșirea cu crucea, rusaliile, incendiul, târgul ș. a.*

Am zis, că a doua recerință pentru aducerea la bun rezultat a lucrărilor stilistice e ca să cuprindă planul aceluia.

Mulți învățători, sub cuvânt că lucră independent cu elevii dau numai titlul lucrării, când lucru firesc elevii vor lucra fără nici un sistem. Ca urmare a acestei greșeli să va observa imediat, că nu este nici o *uniformitate*, în mersul ideilor nu va fi nici o ordine. De multe ori vor stărui mai mult asupra ideilor *accidentale*, trecându-le pe cele *cardinale* cu vederea. Cu un cuvânt în lucrările lor se va observa cea mai complectă confuziune, așa, că aceste fi vor face impresia, că nu au nici început, nici sfârșit.

Cu totul altcum se va prezenta chestiunea, dacă vom prezenta și planul cât se poate mai redus al lucrării înaintea elevilor. Aceasta procedură e legitimă și din motivul, că chiar și oamenii maturi, înainte de a se apuca de un lucru pe care vreau să-l ducă la sfârșit cu rezultat

bun, pregătesc planul lucrării. Ear dacă procedura aceasta e îndreptăţită când e vorba de oameni maturi, cu atât mai îndreptăţită va fi atunci, când e vorba de minori, în cazul de faţă de elevi.

Să luăm la întâmplare o temă şi să vedem la ce rezultat ajungem dacă vom prezenta planul ei înaintea elevilor.

I.

Planul lucrării.

Earna.

1. Aerul.
2. Ninsoare.
3. Pomi ninşi.
4. Îngheţul.
5. Săniuta-Ghiaţa.
6. Crăciunul.
7. Colaci.
8. Petreceri.
9. Şcoala.
10. Îngrijirea vitelor.

II.

Lucrarea elevilor.

Earna.

1. Earna aerul e rece.
2. Din nori cade zăpadă.
3. Pomi sunt încărcăţi cu zăpadă
4. Păraele şi văile îngheaţă.
5. Copiii să dau cu săniuta şi pe ghiaţa.
6. Earna cade Crăciunul
7. La sărb. Crăciunului copiii umblă d. colaci.
8. După sărbăt Crăciun. oamenii fac petreceri şi ospeţe.
9. Şcolarii umblă earna la şcoală
10. Oamenii se îngrijesc mai mult de vite.

Acesta e rezultatul unei teme stilistice cu plan, unde să observă o ordine naturală a lucrurilor, o logică sănătoasă şi o interpuncţiune corectă. Că la ce rezultat s'ar fi ajuns fără planul acesta, e uşor de înţeles. Elevii ar fi luat o idee dela răsărit, alta dela scăpătat, neobservând nici o ordine, nici un sistem.

Să va zice poate, ei bine, dar prin metoda aceasta să duce la mehanizarea lucrărilor stilistice. Dacă s'ar purcede în toate cazurile astfel, cei-ce raţionează așa ar avea până într'un punct dreptate. Deosebirea e, că numai în anumite cazuri purcedem astfel, iar ca aplicare le dăm să lucre *independent*, după *analogia* celor tratate. Că e de lipsă, ca în anumite cazuri elevii încă să lucre după un anumit plan bineprecizat, ne demonstrează experienţa de toate zilele prin aceia, că atunci când avem să săvârşim o lucrare mai însemnată, chiar şi noi oamenii maturi recurgem la un model. Ear dacă avem pretenţia ca lucrarea noastră să fie originală, păstrăm numai forma, ear fondul îl înlocuim cu idei originale de ale noastre. Şi cu toate că am împrumutat forma, nimeni nu va riscă afirmaţiunea, că aici este vorbă de o plagiatură, ci de o lucrare originală.

Iosif Stanca.

Chestiunea comisarilor de examene.

Primul pas ce s'a săvârșit spre inspecțiunea de specialitate la noi, este fără îndoială, instituțiunea comisarilor de examene, recrutați din sânul învățătorimei și selecționați dintre cei mai distinși membri ai acestei clase.

Ideia acestei instituțiuni, în fond era nu să poate mai salutară. Pe deoparte ea eră menită să satisfacă dorinței legitime a învățătorimei de a fi inspecționată de oameni de școală și nu de niște birocrați nepricepuți, cari adeseori tocmai din nepriceperea lor le făceau învățătorilor multe zile amare. De altă parte aceasta instituțiune era destinată să fie un motiv de adevărată înălțare sufletească, de emulație nobilă între învățători.

Dela ideie până la practică, ca aproape în toate lucrurile omenești și aici s'a dovedit a fi o enormă distanță.

În practica acestei instituțiuni s'au găsit germenii multor rele cari culminează în următoarele:

În locul prim s'a dovedit cu vârf și îndesat că alegerea respective denumirea comisarilor din chestiune nu se face totdeauna pe baza adevăratelor merite câștigate pe terenul educațiunii, ci de multe ori pe baza intereselor înguste personale, când lucru firesc, instituțiunea își pierde nimbul său moral, ba să degradează la o mașinărie, ce nu mai poate avea darul să mai atragă pe nici un om de adevărată valoare. Căci, ce ambiție îl mai poate atrage pe un om de adevărată valoare spre aceasta instituțiune, când alături de bărbați distinși de școală sunt strânse tot felul de existențe hibride și efemere? Oare nu mai de grabă acestia să vor simți *jenafi* să mai rămână acolo, căutând în tot momentul prilej să scape de o sarcină, care nu mai însemnă înălțare, ci degradare pentru ei?

În locul al doilea s'a dovedit, că comisarii nu sunt organe independente, cari să lucre după cum le dictă conștiința, ci niște bieți muritori pe cari îi conduce și pe ei alții de căpăstru, în care caz aceasta instituțiune nu mai are rațiune de a fi. În acest caz rolul comisarului e nu

să poate mai ingrat și umilitor. Intreaga lui activitate să reducă la un simplu automat de recepțiune, pe a cărei plăci va primi toate șoptirile și sugestiunile celor cu care va veni în atingere, după care va purcede în acțiunea sa oficioasă, unde nu mai poate o vorbă de judecată dreaptă. Astfel de comisari apoi nu e mirare dacă săvârșesc lucruri adevărat revoltătoare. Că până la ce punct de inconștiință și demoralizare pe acest teren merg unii servească următorul caz. Un comisar a clasificat examenele unui învățător în trei ani consecutivi, astfel: *laudabil*, *bun*, *suficient*. De notat, că învățătorul din chestiune, o știe toată lumea nu a degenerat, dincontră a evoluat. Cauza însă că a fost astfel clasificat, e a se căuta în împrejurarea, că în anul dintâiu învățătorul trăia în relațiuni *bune* cu preotul local; în al doilea relațiunile s'au mai răcit; iar în al treilea s'a încordat binișor. Norocul că comisarul s'a dus cu anul al treilea, căci de venia și pe anul al patrulea, necondiționat că urma inevitabilul *nesuficient*. Eată *cum-păna* după care să măsură progresul în multe școale de ale noastre!

Dar să nu mai aducem alte dovezi; aceste sunt destul de grăitoare ca să ne convingem, că întreagă chestie a apucat de-a binele pe povârniș și cine știe când va apuca în ogașul său normal. Mânecând numai din analiza acestor dovezi atât de vorbitoare, toată lumea de bun simț ar trebui să se revoalte, văzând pe ce șubrede temelii să razimă organizația școlii române de astăzi. Înțelegem când unii oameni investiți cu drepturi mari nu pot pricepe toate surubăriile unei pedagogii științifice, dar nu ne putem închipui pe cineva atât de miop, ca să nu poată deosăbi pleava de grâu și să ieie urzica drept trandafir, ori ce piatră ordinară drept diamant. Aci, la un car de prostie trebuie că s'a adaus și un noian de patimi.

Până astăzi clasificările aceste ne-au lăsat pe cei mai mulți reci și nepăsători. Cei cu »*laudabil*«, cu »*bun*« și cu »*suficient*« încăpeau bine în aceieași categorie. Numai celor cu »*nesuficient*« li-se mai amărau zilele

câte odată. În viitor însă împrejurările să schimbe: dela croirea calculului va atârna de multe ori existența unui om. Și când ne gândim la moravurile aceste însălbătăcite, unde nu găsești de cele mai multe ori nici umbră de dreptate, ori echitate, tot mai mult te convingi, că într'adevăr pe șubrede temelii să află organizația noastră școlară.

Toți cei chemați au cuvântul! —

Niță Cremene.

Regula asociațiunii.

(Prelegere practică din Aritmetică.)

Tânta: 24 fil. avem să-i împărțim între »X« și »Y«, dar așa, că până când »X« capătă 1 fil., »Y«, să capete 2 fil.

1. *Pregătirea:* Știm noi socotii aceasta? Să ne spună N! (Nu știm) Pentru ce? (Pentru că noi am învățat a împărți numai atunci, când fiecare are să capete părți egale). Cum am învățat noi, să facem împărțirea? (Așa, că cu împărțitorul împărțim numerii de împărțit). Cum numim numărul ce-l căpătăm la împărțire? (Numărul ce-l căpătăm la împărțire, îl numim »cât«. Fiți atenți! Acum vom învăța să împărțim acei 24 fil. între »X« și »Y«, dar așa, că până când »X« capătă 1 fil., »Y« să capete 2 fil!).

2. *Predarea:* V! Împărțește tu acești 24 fil. între voi, dar așa, ca fiecare să capete părți egale! Cât va căpăta câte unul? (12 fil.) Să vedem acum cât va căpăta, dacă nu voim să fie părți egale, ci până când unul »X« va căpăta 1 fil., »Y« să capete 2 fil. Știți voi cât va căpăta câte unul? Spune-ne A. (Școlarul nu știe) Ce cugețați, cum ați face voi aceasta? Iată vă dau 24 bucăți de câte 1 fil., împărțiți-i așa după cum v'am spus eu! Unul dintre școlari va da lui »X« 1 fil., lui »Y« 2 fil. și tot așa până-i va împărți toți. Bine! Dar acum fiți atenți! După ce am dat lui »X« 1 fil., lui »Y« 2 fil., câți a trebuit să luăm din 24 fil.? (3 fil.) De câte ori putem lua

câte 3 fil. din 24 fil? (de 8 ori). De câte ori va căpăta »X« câte un fil? (de 8 ori). Și cât va avea de tot? 8) fil.) Dar »Y« va căpăta câte 2 fil.? (de 8 ori.) Cât va căpăta de tot? (16 fil.) Cât fac 8 fil. + 16 fil.? (24 fil) Ce am zis noi, câți fileri avem să împărțim? (24 fil.) — Să împărțim acum acești 24 fil. între »A« și »B«, dar așa până când »A« capătă 1 fil: »B« să capete 3 fil! Iată banii împărțiți-i! Cât va căpăta câte unul? (Școlarii nu știu) Ce-am zis, cât capătă »A«? (1 fil.) Dar »B«? (3 fil.) De tot, cât capătă amândoi deodată? (4 fil.) Așa! De câte ori 4 fil. fac 24 fil. (De 6 ori) Pentruce? (Pentrucă de $6 \times 4 = 24$). Mai spune-ne încă odată »I« cât capătă amândoi? (4 fil.) De câte ori putem lua 4 fil. din 24 fil. (De 6 ori). De câte ori va căpăta deci »A« câte 1 fil.? (De 6 ori) Cât va avea de tot? ($6 \times 1 = 6$). Dar »B« de câte ori va căpăta câte 3 fil. (De 6 ori) De tot? $6 \times 3 = 18$ fil). Cât fac 6 fil. + 18 fil? (6 fil. + 18 fil. = 24 fil). Bine! — Acum să împărțim acești 24 fil. între »A«, »B« și »C«, însă așa, când »A« capătă 1 fil. »B« să capete 2 fil. și »C« să capete 3 fil. Cât va căpăta fiecare? Să vedem cât capătă toți 3 la olaltă? 1 fil. + 2 fil. + 3 fil. = 6 fil. De tot capătă 6 fil. De câte ori 6 fil. fac 24 fil? (De 4 ori). Pentruce? (Pentrucă de $6 \times 4 = 24$). Așa! Spune-ne încă odată »T« cât capătă toți 3 la olaltă? (6 fil.) din 24 fil? (De 4 ori) Cât capetei tu »A«? (1 fil.) De câteori vei căpăta câte 1 fil.? (De 4 ori) De tut? ($4 \times 1 = 4$). Dar tu »B«, cât am zis că capetei? (2 fil.) De tot? ($4 \times 2 = 8$ fil? Și tu »C.«? (3 fil.) De tot? ($4 \times 3 = 12$ fil.) Câți bani ai tu acum »A«? (4 fil.) Dar tu »B«? (8 fil.) Dar tu »C«? (12 fil.) Cât fac dar 4 fil. + 8 + 12 fil? (24 fil.)

Dupăce am lucrat mental mai multe exemple, vom socoti și în scris. Am zis:

»A« capăt	1 fil.	$\times$	4	=	4
»B« »	2 »	$\times$	4	=	8
»C« »	3 »	$\times$	4	=	12
	6				24

$$24 : 6 = 4$$

Cum am căpătat noi pe 6? (Am adunat numerii, cari ne arată cât capătă fiecare). Fiți atenți!

Numerii cari ne arată cât capătă fiecare, se numesc numeri proporționali. (Cuv. proporțional, fiind greu de pronunțat, îl vom scrie pe tablă). Cum se numesc numerii.....? (Numeri proporționali) Cari sunt aici numerii proporționali? (1, 2, 3.) Ce-am zis, că facem cu numerii proporționali? (Îi adunăm). Lă adunare cum se numește numărul ce ne iese? (Sumă) Care e aici suma? (6). De câte ori putem lua 6 fil. din 24 fil? (De 4 ori). Câți 6 sunt în 24 fil? (4) Cum am căpătat pe 4? (Am împărțit pe 24 cu 6). Cum îl numim pe 4? («Cât») Ce-am făcut cu 4, cu «câtul»? (L'am înmulțit cu fiecare număr proporțional și am căpătat numerii: 4, 8 și 12) Așa! Băg' de seamă! Trei inși s'au asociat și au cumpărat un loz (cuv. loz esplicat) cu 120 cor. »I« a dat 40 cor., »P« 50 cor. și »V« 30 cor. — Cu lozul acesta au câștigat ei 4800 cor. Cum se vor împărți pe banii aceștia, adeca pe câștig, ca fiecare să capete așa după cum a și dat?

$$\text{»I« a dat } 40 \text{ cor. } \times 40 = 1600$$

$$\text{»P« } \text{» } \text{» } 50 \text{ » } \times 40 = 2000$$

$$\text{»V« } \text{» } \text{» } 30 \text{ » } \times 40 = 1200$$

De tot au dat: 120 cor.   4800 cor.

$$4800 : 120 = 40$$

4800

Spune-ne încă odată »C« ce-am făcut noi? Școlarul pe lângă conducerea învățătorului va afla regula:

Numerii proporționali i-am adunat, cu suma lor am împărțit numărul care e de a se împărți, iar cu «câtul» am înmulțit fiecare număr proporțional. (Regula aceasta să se inducă în caietul de socolă). Așa vom face în scris 2—3 exemple, aplicând și repetând regula. —

3. *Comparația:* Vedeți iub. școlari, noi am mai învățat iarăși un fel de împărțire, însă aci nu căpătăm părți egale, ci unul capătă mai mult sau mai puțin, anume de atâtea ori, decâte ori ne arată numerii proporționali.

4. *Reasumarea*: Spune-ne »G«, despre ce am învățat noi azi? (Cum să împărțim un număr în 2—3 părți, însă așa ca să nu capete fiecare părți egale). Cum am făcut noi aceasta? (Am adunat numerii proporționali, cu suma lor am împărțit numărul de împărțit, iar cu »câtul« am înmulțit numerii proporționali) Fiți atenți! Ați văzut dar, ca la felul acesta de împărțire fiecare capătă o parte, așa cum ne arată numerii proporționali. Felul acesta de împărțire, îl numim *împărțire proporționată*. Cum o numim? (Împărțire proporționată). Iar fiindcă la împărțirea proporționată se asociază mai mulți inși și fiindcă împărțirea se face după o anumită regulă, o numim și *regula asociațiunii*. — Cum mai numim împărțirea proporționată? (Regula asociațiunii).

5. *Aplicarea*: Pe oara viitoare iub. școlari, să ne știți socotii exemplul acesta: 3 inși se asociază și cumpără o bucată de pământ »A« dă 120 cor., »B« 80 cor. și și »C« 100 cor. Câștigul lor este 900 cor., Cât se vine pe fiecare din acel câștig?

Chitighaz.

Petru Ciongradi.

Inv. gr. ort. rom.

OFICIOASE.

Rapoartele comisiunilor esmise de adun. gen. pentru cenzurarea raportului general al prezidiului, cassarului și al bibliotecarului.*)

Onorată adunare generală!

Comisia organizatoare însărcinată cu cenzurarea raportului, respective, activității comitetului central, luând la dezbateri specială toate actele apărținătoare aci propune:

ca numitul raport să se ieie la cunoștință din partea on. adunări generale, atât în general, cât și în spețial. Relativ la propunerea Dlui membru Petru Vancu, să se înființeze un fond de ajutorare pentru învățători căzuți în morb serios, constatăm, că ideia ca atare este

*) Adnexe la protocolul adun. generale Nr. XXII, XXIII și XXIV.

salutară, dar după împrejurările de azi, neputându-se executa, propunem ca on. ad. gen. să adopteze ideia măcar în principiu, lăsându-se teren liber de discuție în sânul Reun. noastre.

În afară de cadrele rap. com. central, ne luăm îndrăzneala, să venim înaintea on. ad. gen. cu următoarea propunere:

În Nr. 188 al „Gazetei Transilvaniei“ a apărut un articol de fond, în care autorul contestează pe de'ntregul munca cinstită a înv. român de azi. Timpul nu ne permite să ne ocupăm mai amănunțit de acele rânduri, ci propunem ca On. ad. gen. să decidă forma în care să se dea răspuns demn de invectivele cuprinse în odiosul articol. Ba chiar *dispunem de un atare răspuns pe care îl recomandăm în atențiunea ad. gen.*

Luând în considerare, munca asiduă a comitetului, respective, biroului central, desvoltată în anul de gestiune 1911—12 — propunem:

ca On. ad. gen. să deie absolutoriul îndătinat tuturor funcționarilor, exprimându-le totodată mulțumită protocolară.

Dat în Arad, 2 Octomvrie n. 1912.

Ioan Crișian.
prezide.

Patriciu Covaciu.

Traian Mager.
raportor.

Onorată adunare generală!

Comisia esmisă pentru censurarea raportului de cassă a „reun. învăț. aradane din protopopiatele I—VII ținându-și ședința sa și censurând toate actele și rațiocinile cassei au obținut următorul rezultat: în anul administrativ 1911 au incurs bani 2145 cor. 70 fil. din cari s'a spesat 2045 cor. 60 fil. rămânând astfel bani gata 100 cor. 10 fil. Sunt bani depuși la „Victoria“ 3182 cor. 14 fil. Restanțe în taxa de membru și organ sunt: 3803 cor. 40 fil.

Cu părere de rău comisiunea vede o așa teribilă sumă restantă în taxele de membru și organ, față de care sumă este silită a veni cu propunerea, ca pentru încassarea acesteia să se facă tot posibilul și să se procedă cu toată rigoarea, să se esecutive numai decât concluzele adunării generale din anii trecuți, încasându-se toate restanțele pe cale judecătorească. Aceasta afacere să nu se mai trăgăneze. Căci reuniunea numai având capitalul de lipsă în bani gata, va putea prospera spre mândria noastră și a neamului.

Comisiunea a censurat și proiectul de buget pe anul viitor

1913, cu venite șperative de 1750 cor. și spese de 1555 coroane, — și l-a aflat de just.

După aceste constatări, comisiunea aflând în cea mai bună rânduială toate actele cassei, recomandă On. adunări a i-se da absolutorul convenit cassarului, pe lângă esprimarea călduroasei mulțumite.

Arad, la 2 octomvrie ș. n. 1912.

Petru Perva
preș. comis.

Ioan Mladin
raportor.

Ana Ignuța

Petru Roșu
membrii comisiunei.

Petru Russu

Protocol

luat în ședința comisiunei esmisă pentru cenzurarea raportului general al bibliotecarului central ținută la 2 Oct. a. c. constituindu-se astfel; prezident Pavel Siarteu iar de raportor Sidonia Tăucean.

Din raportul amintit comisiunea constată cu plăcere, că comitetul central a satisfăcut concluzelor luate în adunarea generală din anul trecut, făcând registrul punctual al opurilor bibliotecii. Aflăm totodată că Preaonoratul nostru prezident și anul acesta a îmbogățit biblioteca prin donațiunile Dsale.

Rugăm însă pe Dl bibliotecar central ca pe viitor să binevoiască a aminti în raport și numele ori cel puțin numărul opurilor donate.

Bibliotecarii despărțamintelor însă nici anul acesta n'au înaintat toți la timp rapoartele și registrele bibliotecilor lor și așa bibliotecarul general a fost necesitat a lua în raportul său starea din anul trecut. Se îndrumă încodată bibliotecarii cari nu și-au făcut datorința ca pe viitor necondiționat să satisfacă la timp îndatoririlor lor.

Propunem dar ca adunarea generală să ia la cunoștință Raportul bibliotecarului central pe lângă observările amintite.

D. c. m. s.

Pavel Siartău.
prezide.

Sidonia Tăucean.
raportor.

Adam Dragoș.
notar.

Simeon Albu.
membru.

REVISTE.

„*Viața Românească*“ în Nr. 1 publică un mănunchiu de articole în amintirea marelui bărbat decedat în timpul din urmă în România, Spiru Haret, în cari este caracterizat marele mort din cele 3 puncte de vedere: ca bărbat de stat, ca bărbat de școală și ca om privat, roluri, pe cari le-a avut Haret în viață, în care ș'a cheltuit toată energia, tot devotamentul și toată iubirea sa, calități, ce au izvorât dintr'o inimă mare, de cari să găsec așa de puține în neamul acesta. Spiru Haret a înțeles în viață poate ca nimeni altul, că a fi bărbat de stat nu înșamnă a stă la moale și a-ți căută de trebșoarele proprii, ci înșamnă a te aruncă în războiul mare, a te mistui în lupta pentru apărarea celor mulți și nevoiași.

„*Gazeta Învățătorilor*“ în Nr. 10 la loc de frunte publică un articol prin care cere din partea învățătorimei române fără deosebire de confesiune din Ungaria convocarea unui congres învățătoresc.

Într'adevăr, școala și învățătorul român de pe aceste plaiuri n'a avut nici odată probleme atât de multe și grele ca tocmai în aceste vremuri nespus de tulburi, în cari nu mai ști ce să faci și ce să crezi. Aceste vremuri excelează tot mai mult în desorientare, nedreptate și teroare. Așa, avem o lege din anul 1907 după care nu suntem salarizați nici până astăzi, și iată *bunii* guvernanți ne-au învrednicit cu o nouă lege de salarizare, probabil, ca și aceasta să rămână *numai* pe hârtie. Ar fi timpul suprem ca să ne adunăm și să strigăm din mii de guri, că nu mai suntem aplicați să suportăm rușinea și nedreptatea ce ni să face în mod sistematic și de atâta amar de vreme.

„*Revista generală a învățământului*“ în Nr. 7 publică un articol foarte prețios dând îndrumări detaliate pentru toți aceia, cari sunt îndatorați a propune desemnul în școală, că cum trebuiesc desemnate liniile, fețele și în urmă corpurile ce obvin în realitate, după cele trei direcțiuni: verticale, orizontale și costișe, fără de cari nu să poate nici imagina predarea desemnului. Articolul devine foarte instructiv și prin figurile cele numeroase intercalate în text, cari lămuresc mai de aproape ideile ce l-au condus pe autor la scrierea articolului. Atragem deosebita atențiune a cetitorilor noștri asupra acelu articol, din cetirea căruia se poate învăța mult.

Cronica.

O statuie a lui Mihaiu Viteazul în Craiova. În timpul din urmă s'a alcătuit în Oltenia un comitet în scopul de-a ridica prin subscripție publică în Craiova o statuie celui mai viteaz erou ce l-a avut românimea dela zămislirea sa ca neam. Statuia aceasta, după dl N. Iorga, va trebui să întrunească următoarele calități:

... „la noi trebuie o poezie care să învețe, o lecție săpată sau turnată, un îndemn pentru simțirile mai grele. Aș vedeă un Mihaiu desfăcându-se de pânzele bătrânilor lui vremi. L-ar încunjură în aceiași năvală tovarășii de odinioară, nelămuriți cu toți, ca amintire. Și în fața lor s'ar ridica, reali, exacti, întregi, într'o pornire tot așa de furtunoasă, sărind de pe o treaptă pe alta a pedestalului până sub ochii srămoșului luptătorii de azi, cu arma gata, pentru a îndeplini trainic ceea ce trecător s'a îndeplinit prin trântul. Și în rândurile lor s'ar zări alți Români cari în mișcarea lor întregă ar spune că de mâinile lor au atârnat lanțuri care acum s'au rupt“.

Cum trebuie prețuit învățătorul? Marele scriitor francez, Victor Hugo, scrie următoarele: „Dacă veți întră la un om, care face roate și ruzi de car, veți zice: iată un om folositor. Dacă intrați la un țesător, care face pânze, spuneți: iată un om scump. Dacă mergeți la un faur, care fabrică ciocane, pluguri și sape, iarăși veți zice: iată un om de care avem trebuință... În sfârșit intrați la un învățător. Aici să dați binețe încet, căci știți ce face învățătorul? Face suflete.“

După „Bis. și Șc.“

INFORMAȚIUNI.

100.000 cor. a dăruit institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiu pentru seminarul teologic-pedagogic, ce se va zidi în capitala mitropoliei noastre. Acest dar princiar, pus pe altarul culturii neamului românesc, dovedește între altele și aceia, că în fruntea acestui institut sunt oameni cari înțeleg rostul școalei!

Necrolog. În zilele trecute a fost petrecut la cele vecinice, în Arad, cimiterul de sus, *Nicolae Russu*, învățător pensionat, fost învățător în *Ilteu*, o comună pe Murăș. Ca om răposatul a fost un caracter integru. Inima caldă și iubitoare. Iar ca dascăl: zel, diligența și cinste întrupată întru împlinirea datorințelor. El încă a fost dintre acei însuflețiți apostoli pentru cari școala a fost un ideal, munca și împlinirea datorințelor o dogmă, iar jertfirea de sine o virtute. În veci pomenirea lui!

† Eugenia Barbu de Ileni eleva școalei civile a „Asociațiunii“ din Sibiu, unica fetiță a dlui protopop și inspector școlar Dr. Dimitriu Barbu din Chișineu, în frageda etate de abia 14 ani a răposat, lăsând în greu doliu pe nemângâetii săi părinți și frate. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Încassarea restanțelor. Avizăm pe cei interesați, că prezidiul reuniunii, bazat pe dispozițiile adunării generale și a comitetului central, a predat fiscoi pe toți restanțierii a căror sume trec peste competențele unui an. Ceice au înaintat prezidiului rugări pentru respiriu, vor avea să-și achite restanțele conform condițiilor stabilite de ei înșiși, cel mult până la adun. generală proximă. Iar domnii învățători cari restează cu taxele numai pe anul expirat 1912, sunt rugați a solvi acele taxe, dimpreună cu taxele anului curinte, cel mult până la proxima conferință de primăv. ră.

Bibliografie.

A apărut:

Critica unei lecții îndrumări practice de Dr. Valeriu Seni. Blaj 1913. Tipografia seminarului teologic gr. catolic. Prețul 60 fil. Aceasta cârtică de cuprins foarte instructiv, despre importanța criticei, critica preparației, critica lecției, tehnica instrucțiunii și apoi o concluzie, o recomandăm învățătorilor cu toată căldura.

„*Biblioteca pentru toți*“ *Fr. Burnett* „Micul Lord“ — traducere de Iosif Nădejde. — Educatorii și în general părinții, cari au voit să facă educația copiilor lor prin citit, s’au isbit întotdeauna de lipsa unor cărți atrăgătoare pentru copii, cu conținut *moral și educativ* și, în acelaș timp, de o necontestată valoare literară. Și nu numai literatura noastră, dar chiar și alte literaturi sunt sărace în astfel de scrieri.

Printre puținele lucrări din literatura universală, cari răspund acestui scop, una din cele mai bune este fără indoială *Micul Lord Fountleroy* de *Fr. Burnett*.

Într’o formă literară desăvârșită este redată o povestire extrem de interesantă, a vieții acestui nobil, — istorisire care are darul de a trezi în copii toate simțimintele generoase și nobile. Este cartea ideală de educație și nu există limbă cultă, în care să nu fi fost tradusă.

Traducerea românească a d-lui Iosif Nădejde este desăvârșită din toate punctele de vedere.

Lucrarea — însoțită de numeroase și reușite ilustrații — se găsește în N-rele 747—748 din „*Biblioteca pentru toți*“.

Pavel Dârlea: „*Beutura și urmările ei alcoolul*“ Tipografia „*Concordia*“ Arad. Prețul 30 fil.

Pavel Dârlea: „O scurtă dare de seamă despre starea afacerilor comunității urbarialiste din comuna Boroșineu pe anul 1912“. Tipografia „Concordia“ Arad. Prețul nu este indicat.

Dr. Nicolae Brânzău: „Pocăiții“ (cuvântări bisericești asupra așa numiților pocăiți, adventiști, nazarineni). Tipografia Teodor Muntean, Petroșeni. Prețul 3 cor.

Cartea de față este o lucrare de valoare a unui preot luminat asupra unor secte religioase ce bântuie în măsură mare mai ales poporul nostru dela sate, cari devin tot mai primejdioase, deoarece aceste perdiri nu sunt numai de natură religioasă, ci și de natură națională tot odată.

Nr. 4 din „*Cuvântul Adevărului*“ revista Mănăstirii Prislopului, u. p. Hâtszeg, cu următorul cuprins.

Sate și preoți în veacul XX. Dr. Nicolae Brânzău.

Predică la Bunavestire.

„ pe *Dumineca a cincia a sfântului post.*

„ „ „ *Floriilor.*

„ „ *Vinerea patimilor* Dr. Victor Bojor.

„ *la Paști I.*

„ „ *II.*

„ „ *cununie.* Dr. Ioan Bălan.

Rubrica pastorală. Datorința de a ne mărturisii păcatele. — Datorința preotului la încheierea căsătoriilor. — (nb).

Cronică. Cum să predicăm? — Pastorale de postul mare. — Ateiștii la palatul de moarte. — Epistola pastorală a II. S. P. S. D. Episcop Dr. V. T. Frențiu. — Teodor Papp. Învățăture de pocăință, ed. Ștefan Roșian, Blaj 1912. — Exerciții spirituale în Sighetul Marmației.

Sumarul:

Redacția: „*Învierea*“; *Dimitrie Popoviciu*: „*Trei sute șaptezeci și două mii coroane pentru școala poporală românească*“. *Iosif Stanca*: „*Calvarul*“; *I. Mihalache*: „*Cum am cunoscut pe Haret*“; *Iosif Stanca*: „*Temele stilistice din limba română*“; *Niță Cremene*: „*Chestiunea comisarilor de examene*“; *Petru Ciogradi*: „*Regula asociațiunii*“ (prelegere practică din aritmetică); *Partea oficială*: Rapoartele comisiei organizatoare, comisiei de control și a comisiei pentru cenzurarea bibliotecii; *Reviste*: „*Viața Românească*“; „*Gazeta învățătorilor*“; „*Revista generală a învățământului*“; *Cronica*: „*O statuie a lui Mihaiu Viteazul în Craiova*“; „*Cum trebuie prețuit învățătorul*“. *Informațiuni. Bibliografie.*

Tiparul tipografiei diecezane gr.-or. române din Arad.